

בס"ד

האם טייסים באמת מסתכנים פחות
מלוחמים אחרים בצה"ל?

מתוך "שואה ומלחמה"

מלקט ועורך: ש. אייזיקוביץ

Eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי
שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל
הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק /
להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא
בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש
אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת
'מפעל ליקוטי שמואל'
"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה
את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות.
דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים
נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

60 ש"ח בלבד

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

האם טייסים באמת מסתכנים פחות מלוחמים אחרים בצה"ל?

השר סמוטריץ' טען שטייסים "לא מסתכנים, לא שורטים את הזרת"; האם הוא צודק? אילו סכנות מחכות לטייסי חיל האוויר בשדה הקרב וכמה הן חמורות, אם בפועל מעט מהם נפגעים? "הקברניט" מנתח ומסביר

ניצן סדן

שלום, כאן הקברניט; לאחרונה אמר השר בצלאל סמוטריץ' בראיון שטייסים בחיל האוויר "עושים עבודה יוצאת מהכלל, אבל הם לא מסתכנים, לא שורטים את הזרת". אלו אותם הטייסים שהצילו את מדינת ישראל שוב ושוב מפגיעת רקטות חיזבאללה, טילי איראן וכטב"מי תימן, ואני לא יודע למה שמישהו ירצה לזלזל במה שעובר עליהם בשמי החזית.

אבל אתם יודעים מה? אפשר לחשוב שיש היגיון בדברי סמוטריץ', שהוא אפילו צודק: הרי מפרוץ המלחמה נפצעו הרבה יותר טנקיסטים מטייסי אפאצ'י, למשל. וגם האבדות של חיל האוויר הן חלק זעיר מכלל אבדות צה"ל בעימות הנוכחי.

אבל מספר הנפגעים הוא נתון מבלבל, שלא בהכרח מעיד על גובה הסיכון. למשל, בימי מבצע "עם כלביא" של 2025 שוגרו לשטח ישראל 530 טילים בליסטיים מאיראן, מהם 63 פגעו והרגו 33 אזרחים. מתמטית, מדובר ב-0.00033% מתושבי המדינה, מספר זעום מהטוטאל; אז מה, זה אומר שטיל בליסטי אינו מסוכן? מה פתאום; בטח שמסוכן.

העניין הוא שכאשר מנתחים סיכון, לוקחים בחשבון גם את הסיכוי שמהו רע יקרה, גם את הנזק שייגרם לנו, וגם את הסיכוי שלנו לשרוד ולצאת מזה. ובחיתוכים האלה, אפשר לראות שצוותי האוויר שלנו פועלים בתוך סכנה עצומה שאי אפשר לזלזל בה, ועוד רגע תבינו איך היא עובדת. בואו נתחיל: תחשבו רגע על כל הדיווחים על פצועי צה"ל שפוננו לבית חולים בטיסה. צוותי מסוקי הסער שלנו - היסעור הכבד והבלאקהוק הבינוני - טסים הכי נמוך שיש, אל לב החזית, כדי להציל חיים.

על ההליקופטר יש שני טייסים, מכונאי מוטס ופרמדיקים, שטסים בתוך סופת אש: המחבלים בעזה ובלבנון יורים עליהם גם טילי כתף קטלניים, גם טילי נ"ט, גם ממקלעים ונשק קל מכל סוג, מפציצים ברקטות ומרגמות את אזור הפינוי, משלחים רחפני נפץ - כל הקטלוג עף על ההליקופטר הזה.

לא פעם חוזרים המסוקים לבסיס בצליעה, כשהם מחוררים כמו פומפיות, ועם שברים ונזקים מהחרטום ועד השמשה הקדמית. באיזה עולם זה לא מסוכן?

ויש גם הפלות: למשל, בבוקר מתקפת השבת השחורה של ה-7.10, חמאס שיגר טיל ופגע במנוע של יסעור. הצוות נאבק והצליח להתרחק, להנחית את המסוק בשטח וכל יושביו - ביניהם עשרות לוחמי יחידה מיוחדת - הספיקו להתפנות החוצה ממש רגעים לפני שהתפוצץ ונשרף. שתבינו, אם הפגיעה היתה מתרחשת בגובה קצת יותר נמוך, יתכן שהצוות לא היה מספיק להגיב מהר מספיק וההתרסקות היתה גזרת גורל; במלחמת אוקראינה תועדו הרבה מקרים של פגיעה בגובה נמוך והתרסקות לכדור אש בתוך שניות. ואם הפגיעה עצמה היתה טיפה יותר גבוהה או נמוך, והטיל היה קורע את תא הצוות או מדליק מיכל דלק.

אז בואו ננתח את הסכנה פה: מסוקי הסער של צה"ל טסים נמוך אל תוך שדה קרב כך שהסיכוי שלהם להיפגע גדול מאוד; חומרת הפגיעה משתנה, אך גם אחת בודדת יכולה להיות קטלנית;

ואחרי פגיעות שהן לא, ניתן לצלוע בטיסה לבסיס - כל עוד אין נזק שמחריף, ועלול לגרום להתרסקות בדרך.

נתקדם: מה לגבי מי שנמצא קילומטרים באוויר, וקורע את השמיים במאך 2? כמה מסתכן צוות מטוס קרב שיוצא לאיראן? כאן קשה לחשב את הסיכוי לפגיעה; מבצעי התקיפה מתוכננים מראשיתם כך שסוללות הטילים של האויב יהיו תחת השפעת שיבושים ולוחמה אלקטרונית, או פשוט יושמדו לפני התקיפה.

אבל למרות שיש הרבה צעדים שננקטים פה, המלחמה היא ממלכת אי הוודאות; מספיקה פאשלה פיצית במודיעין, בקוקפיט, או שהאויב יפתיע - ויש רביעיה או שמיניה של מטוסי קרב שאוכלת גשם של טילים.

כמה זה מסוכן? בואו נראה: למשל, טיל סיאד 4 איראני טס במהירות של 9,880 קמ"ש, עמיד לחלק מאמצעי ההטעה, ויכול לפגוע במטרה מטווח של 200 ק"מ; לא איום לזלזל בו. מכמה טילים יכול מטוס קרב כלשהו לחמוק בו זמנית? אחד. מספיק שמגיעים שני טילים מכיוונים מעט שונים, והסיכוי לפגיעה מטפס דרמטית - כך הוכח במלחמות ארה"ב ונאט"ו בעיראק וקוסובו.

בואו נעבור לרכיב הסיכון הבא: איזה נזק תעשה פגיעה? אם היא ישירה, פגוש בפגוש, יש סיכוי שהמטוס יתפוצץ כמו זיקוק באוויר. הוא נושא טונות של דלק מאוד עוצמתי ופצצות, אלמנטים שלא מגיבים טוב לחומרי נפץ ורסס בוער.

אם הפגיעה קרובה או קלה, יעריך הצוות את הנזק שנגרם למטוס ויחליט אם לנסות להגיע בחזרה לבסיס, לצלוע באוויר לשטח ידידותי ולנטוש שם, או לנטוש מיידית - גם אם זה בשטח אויב. קשה לחשב גם את סיכויי ההישרדות, משום שיש הרבה מאוד משתנים שיכולים לזוז ימינה או שמאלה ממקרה למקרה. קחו לדוגמה את נווט ה-F15 האמריקאי שהופל באיראן באפריל 2026 וחולץ לאחר יומיים בשטחה.

במהלך הצניחה הוא ריסק את היד והכתף, ואז טיפס פצוץ על רכס גבוה וכך הסתתר מאלפי האיראנים שחיפשו אותו. אבל אם במקום זה, היה מרסק את הרגל? תוך דקות היה נופל בשבי ונחקר בעינויים, יתכן שעד המוות. בטוחני שגם השר סמוטריץ' יסכים שזה מסוכן.

בואו נתקדם: מה לגבי שאר מטוסי חיל האוויר? מטוסי התדלוק בואינג 707, מטוסי המודיעין והתצפית, וכמובן ההרקולס האגדי? המשימות שלהם הן באופן טבעי מאוד ארוכות, והם חשופים

גם לאש בחלק מהמקרים, וגם לתקלות - ואצלם אין בכלל כיסא מפלט; מערכת קריטית קרסה? אתה מפסיק לטוס, ומתחיל ליפול.

לצוותי ההרקולס יש משימות אפילו יותר מסוכנות: אסור להרחיב עליהן מטעמי ביטחון שדה, אך הן כוללות לעיתים שיוט נמוך וחשאי, אפילו נחיתה בשטח זר. ואנחנו לא מדברים על הליקופטר שנוחת, מעלה מישו ומיד ממריא חזרה. כשאתם פוגשים טייס תובלה או פקח העמסה, דעו שלפניכם אדם שסכנה היא שמו השני.

ותשמעו, הסכנה עולה איתך לאוויר בלי קשר לסוג המטוס והמשימה - גם אם האויב בכלל לא יורה או בכלל לא שם; מטוסים צבאיים הם מכונות רגישות, והמון דברים יכולים להתקלקל ולהשתבש. זה יכול לקרות גם באימונים וגם בהכשרה; באת לנחות ובום, חסידה התנגשה בחופה והפרצוף שלך מלא שברי זכוכית; לך תנחת ככה.

זיכרו גם שטייסים יש מעט מאוד ביחס למספר הלוחמים בצה"ל, וכולם עושים הרבה: חותמים המון קבע, עושים המון מילואים, טסים כל השנה, וחשופים לכל תקלה וטעות, שלהם או של אחרים. וזו הסיבה שאנשי ונשות חיל האוויר - בין אם יש להם ביד סטיק, מברגה או מקלדת - כולם פנאטים במה שקשור לדייקנות, בטיחות ולמידה מטעויות.

את ההוכחה קיבלנו במבצע "שאגת הארי" באיראן: מאות מטוסים מאוישים שעלו לתקוף שוב ושוב במשך שלושה חודשים וחצי - ואף אחד לא הופל מידי אויב או חווה כשל טכני קריטי. ארה"ב, אגב, איבדה חמישה מטוסים.

ואלו לא רק הטייסים שלנו, כן? באוויר יש מכונאים מוטסים, צוות עזר אווירי שיכול להיות אנשי מודיעין, בקרה או רפואה, וכולם מודעים לכל הסכנות שתיארת, וסומכים על המקצועיות שלהם, ועל זו של האחים שלהם בבסיס, בדת"ק, ביב"א ובתא השליטה. מכונה משומנת שטסה אל תוך הסכנה שוב ושוב, ומתאמצת לשוב בשלום.

בשורה התחתונה, אין אף לוחם או לוחמת בצה"ל שהג'וב שלהם קל - חי"רניקים, שריונרים, מוהנדסים, תותחנים, תצפיתנים קרביים, דבורנים וכל השאר - כולם חשופים לסכנות עצומות באימונים ובקרב. ואין פה תחרות או מה להשוות כי כל מקצוע לוחמה בא עם אתגרים וסיכונים משלו, ולכל העוסקים במלאכה חייבים אזרחי ישראל תודה אדירה. טיסה נעימה!